

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ

Στόν οὐρανὸν ἐπρόβαλ' ἔν' ἀστέρι
λουμένο σὲ γλυκεῖα φωτοχώρα
κ' ὁ Μάγοι ἀπὸ μακροσημένα μέρη
ἠ' ἀκολούθουν γιὰ νάβρουν τὸ Μεσσία.

Τ' ἀστέρι λάμπει πλεῖστο ἀπὸ τ' ἄλλα.
Φέρονται οἱ Μάγοι δ' ἐπὶ τοὺς τὸν βῆνει,
δῶρα πολλὰ καὶ πλοῖα καὶ μεγάλα
καὶ σμύρνα καὶ χρυσάφι καὶ λίβαν.

Μ' εὐλάβεια τοῦ κόσμου τὸ Σωτή-
(ρα
στὰ πάργατὰ τοῦ γύρου γονατίζουν
καὶ τὰ γλυκὰ πολέμια τοὺς μῦθα
στὴ φτωχικὴ τοῦ φάτνη τὰ σκορ-
(αῖνον.

Ὅπως οἱ Μάγοι, ἔτσι κ' ἐγὼ τόξα
διαβαίνω ἀκολούθωντας ἔν' ἀστέρι.
Ἐλνε ξεροῖ, ἀτέλειωτη εἰν' ἡ χώρα.
Ποῦ τρέχω; Ποῦ θὰ βγῶ; Κα-
(νεὶ δὲν ἔξερε.

Κάποτε τ' ἄστρο παίρνει ἀγγέλου
(κάλη
καὶ κάποτε μοσχολοῖ σὺν κρινός.
Καὶ τὸ φωτῶ; Ποῦ τάχα θὰ μὲ
(βγάλῃ
ὁ δρόμος ὁ ἀτέλειωτος ἐκεῖνος;
Καὶ μ' ἀπαντᾷ: «Ὁ βασιλεὺς σὲ
(κράζει
στὸ θρόνον τοῦ νὰ φτάσης τὸν ἀτί-
(μητο
ποῦ λάμπει καὶ ποτὲ δὲν σκοτεινι-
(άζει,
γιατὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλιου εἰν' ἀζοί-
(μητο.

«Ἐκεῖ, ἐκεῖ εἰν' ἡ ἀνοξίαι αἰώνια
μὲ μυρωδιές, μὲ κάλλη, μὲ τραγού-
(δις,
ἐκεῖ μοσχουρίζουν καὶ τ' ἀηρόνια,
καὶ γλυκοκελαδοῦν καὶ τὰ λουλοῖα
(δια,

«Ἐκεῖ εἰν' ἡ τέχνη ζωντανὴ ἀκόμα,
τὰ χρώματα στὸν ἔβνο τοὺς σαλεύ-
(ου,
οἱ στίχοι ἔχουν μάτια, ἔχουν στόμα,
οἱ στίχοι μουσικῆς οἱ τόνου ζωντανέουν.

«Ἐκεῖ εἰν' αἰώνια ἡ ζωὴ στοχά-
(ου,
ἐκεῖ εἰνέ μουσικὴ κάθε ὁμίλις,
ἐκεῖ θὲ νάβρῃς κάθε ἐπιθυμῖα σου,
ἀγάπη, δόξα, πλοῖτη, μεγαλεια β.
'Απλῶνεται ἡ νύχτα διλόγουρά μου,
τὰ μάτια μου θαμπάνουν στὸ σκο-
(τάδι,
μὰ ὀδηγεῖ τ' ἀτέλειωτα δεινὰ μου

σήμερα, ἀλλὰ ἂν θέλεις...
— Μὰ τί ἔγινε, τοῦ εἶπα, δὲν τὸ εἴησε κανένας;
— Ποῖδ'.
— Τὸ γαλόπουλο. Τί δὲν ἔξερεις;
— Δὲν ἔξερω τίποτε.
— Βρῆ ἀδεοφῆ, αὐτὸ τὸ γαλόπουλο ὁ Τσανάκας τὸ παραλίωρε
τὸ πρῶτ' ἔξωμένο, ὡς εἶπε, ἀπὸ κοπάδι, καὶ τόλιεσε στοῦ πῶρ
Γιάννη καὶ τόκοψε. Θέλες τώρα νὰ πάμε, δὲ θέλεις; Ἡ γρόμη μου
εἶνε νὰ γῆμε στοῦ Πανατῆ (ἔνα μακαλάκιω στὴν ὁδὸ Ἀναγνωστο-
πούλου) καὶ νὰ τάφῃσουμε αὐτὰ.

— Δίχως ἄλλο, ἀπάντησε ὁ Παπαδιαμάντης. Καὶ ἐπρόσθεσε:
Αὐτὸ μούλειτε νάφῃθῶ τέτοια μέρα σήμερα καὶ μὲ πουλὶ κλειμένο.
Στοῦ Πανατῆ λοιπόν. Ἐλῆδες, ταραμὰ, χαλβὰ καὶ γὰ σένα κά-
τι ἀκόμα θὰ βρεθῆ.

Αὐτὸ καὶ ἔγινε. Τὸ βράδυ ἀν-
τάμωσα μὲ τὸν Παπαδιαμάντη
στοῦ Ζαχαράτου καὶ ἀνεθήκαμε
σιγά—σιγά τὴν ὁδὸν Ἀγγέλου.
Μιλοῦσαμε γιὰ τὸ γαλόπουλο, γιὰ
τὴν προξήν αὐτῆ τοῦ Τσανάκα,
μὴσὶ κλοπὴ καὶ μὴσὶ εἴθρῃα, κα-
τὰ τὸν Παπαδιαμάντη, ποῦ δὲν
τὴ συγχωροῦσε, τὸ περισσύτερο,
λόγω τοῦ νησιτισμοῦ τῆς ἡμέρας.

— Τέτοια μέρα κρέας, ἔπανε-
λάμβανε, καὶ κλειμένο...

Ἐφάγαμε ἀσκητικὰ οἱ δύο
μας, χωρὶς πολλὰ κοιβέντες καὶ
χωρὶς θρόνο καὶ μινιαί' ἐκεῖ
ὡς φτασμένα σχεδὸν τὰ μεσά-
νυχτα.

Ἐγὼ ἐκάπνισα, κ' ἐκείνος
κοιτοσόπηε καὶ κάρταζε. Ἦτανε
δύοι στυμφῶς καὶ στὰ νεύρα
τοῦ.

— Δὲν εἶνε κρασί αὐτὸ, μοῦ
ἔλεγε, Μιλτιάδη, εἶνε πετρέλαιο.
Μόνον ὁ Καρχημιάνης κ' ὁ Κό-
πανος, κατὰ δεύτερο λόγο, ἐπρό-
σθετε, τί τὰ θέλεις αὐτὰ... Τοῦ
Πανατῆ... * * *

Τὸ πρῶτ' τῆς ἄλλης ἡμέρας,
ἔνα βροχάρῳ καὶ κροῖο κροῖνὸ,
ἐλαφροὶ καὶ σὺν φοβισμένῃ χι-
τῶν στὴν πόρτα μου μὲ ἔπληθυναν.
Θὰ ἦτανε ὡς 8 1)2—9 ἡ ὥρα.

- Ποῖδ'; ρώτησα μισκοκο-
μιμένους.
- Ἐγὼ, ὁ Ἀλέξανδρος.
- Ποῖδ';
- Ὁ Παπαδιαμάντης.
- Ἐφρασα, τοῦ ἀποκρίθρακα,
σκηναῖομενος νὰ τοῦ ἀνοῖξω.
- Δὲν εἶνε ἀνάγκη, ἐμοιγο-
υώρως, ἦθα νὰ σοῦ πῶ, εἶπε, νὰ
μὴν τὸ μῆθῃ ἀπὸ τοῦς ἄλλους.
πὸς ἐγὼ φῆς τὸ βράδυ ποῦ χα-
ρίσασαι, κέρασα ἀπὸ τοῦ κῆρ
Γιάννη.
- Τί;!
- Πέρασ' ἀπ' τὰ παιδιὰ καὶ κᾄθησα καὶ λίγο μαζὶ τους. Ἦθελα
νὰ ξεπλῶνον τὸ στόμα μου ἀπὸ κείνου τὸ παλιόκρῳστο
τοῦ Πανατῆ.
- Καὶ νὰ πῆρῃς καὶ μεζέ, βέβαια, εἶπα, ἀνοί-
γοντας τὴν πόρτα μου.
- Σὲ ντροπέτομαι, μοῦ εἶπε χαμογελῶντας, ἀπὸ
μ' ἐκίτταζε.
- Διὸ πατατοῖλες, ἐπρόσθεσε.
- Κί' ἀπὸ τὸ γαλόπουλο, τίποτε; ρώτησα.
- Μοῖχαν φυλάξει τὸ μερδικὸ μου, εἶπε, καὶ
γιὰ νὰ μὴ τοῦς προσβάλω, ἔφραγα καὶ τὸ ση-
κώτε. Ἀπ' τὸ ἄλλο όμως, σοῦ ὀρκίζομαι, οὔτε ἠμω-
κιά.
- Καὶ ποῖο ἦτανε; ρώτησα, γιὰ νὰ τὸν βγά-
λω ἀπ' τὴ στενωχώρα ποῦ ἔβλεπα νὰ βροσκοετα τὸ
περισσότερο, παρὰ γιὰ νὰ μάθω γνωστὰ πράγματα.
- Ὁ Τσανάκας, ὁ Καρχημιάτης, ὁ Πασαγιάν-
νης κ' ὁ κῆρ Γιάννης τῆς Δεξαμενῆς.
- Κανέννας ἄλλος;
- Κί'..... ἐγὼ, εἶπε, χαμογελῶντας, καὶ ἔ-
φυγε...

M. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΓΡΑΜΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΟ -ΜΠΟΥΚΕΤΟ-
ΝΕΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΡΙΟ

ΤΟΥ Χ. ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

Πολλοὶ τὰ βλέπουν, καὶ τὰ μεταχειρίζονται ὀρισμένα ἀντι-
κειμενα τοῦ ἡθικοῦ κόσμου, ὅα νὰ εἶνε πάντα ἀκίνητα στὸν ἴδιο
τόπο· ἐνῶ τὰ πράγματα πάντα κινεῖνται· καὶ ὅταν δὲν κατα-
σταλάξει κάποιον γιὰ νὰ φῆρουν κ' ἀπὸ κεί ὅταν ἔρθῃ ἡ ὥρα
των, πάντα κάποιον πηγαίνουν· εἶνε μεταβατικά. Τὰ πράγματα
αὐτὰ δὲν εἶνε στατικά, εἶνε δυναμικά.

Σὲ ἄλλον πάλι ἀνθρώπων τὰ μυαλὰ οἱ ιδέες φαίνεται πὸς
εὐρίσκονται σὲ διαρκῆ ἀνεμοστρόβιλο, πὸς ταξιδεύουν, πὸς
προσεύδονται ἐνῶ μέσα στὰ στενά καὶ στὰ φτωχὰ κλουθία των
στριμώνονται οἱ δυναμικότητες, ἀσφυκτικές, ὅσο κ' ἂν φαί-
νονται πὸς σαλεύουν, τίποτε δὲν τῆς ἀλλάζει. Σὰ νὰ εἶνε ἀ-
πλωμένες σὲ νεκρικὴ κάσσα. Ἐγὼρω τους τὰ πράγματα κινεῖν-
ται. Τὰ φτωχὰ μυαλὰ δὲν ὑποπτεύουν τὴν ἀκίνησια τοῦ πε-
ριεχόμενου των· νομίζουν πὸς αὐτὸ εἶνε ἡ ζωὴ, πὸς ἔτσι πρέ-
πει νὰ εἶνε. Πιστεύουν πὸς δύνανται αὐτὰ στὰ πράγματα ὅτι
λέμε ὡ θ η σ ι ς. Πὸς τὰ σπρώχνουν. Ἀλλὰ ποῦ χεῖρα!

Ἐνα βράδι καλοκαιρινὸ ἀνταμώθηκα, ἄντρος καὶ γυναι-
κες, ὁ Παλαβογληγοῦρης καὶ ἡ θεὰ Κρίνα. Γνώριμο ἀπὸ και-
ρὸν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου, ὄσωνε τὰ χεῖρα τους. Εἶσανε νὰ ποῖμε
σὲ μιὰ βάρκα ποῦ σάλενε μονάχη τῆς δίχως κῆρυκο στὴν ἀκρο-
γαλιὰ, νὰ τραβῆζον κάποιον, ἔτσι γιὰ σκέρσο, νὰ διασκεδά-
σουν. Πῆραν τὰ κουτιά, μᾶйна, κῆρ Κρίνα, μᾶйна, κῆρ Γλη-
γοῦρη! Σάλενε ἡ βάρκα, σάλεναν καὶ οἱ καρδοῦλες των. Τὰ
κουτιά στα τέσσερα χεῖρα ἔκαναν θαύματα. Ἡ βάρκα πετούσε.
Τ' ἀκρογαλιὰ, ἀλλάζε, εἶταν στὰ μακριὰ. Ἡ θάλασσα τοῦς εἶλε,
ὁ ἀέρας τοῦς χάιδενε· ὅλη ἡ γλῶσσα τῆς νυχτερινῆς τοῦ ἐκ-
δρομούλας τοῦς γοῖτε. Μόνον πὸς ἔχανε ἠρωμονῆσει ἡ πὸς
διόλου δὲν τὸ συλλογίστηκαν, νὰ λίσουν πρῶτον' ἀπ' ἕλα τὸ
σχοινὶ τῆς βάρκας, τὸ σχοινὶ ποῦ τὴν ἔδενε μὲ τὴ στερεῖα.

— Μᾶйна, κῆρ Κρίνα!
— Μᾶйна, κῆρ Γληγοῦρη μου!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

τ' ἀστέρι τοῦ οὐρανοῦ, χρυσὸ σημάδι.
'Ακολούθῳ ἐγὼ καὶ τὸ κυττάζω
καὶ λαχταρῶ νὰ ἴδῳ ποῦ θὰ μὲ φέρῃ.
Καὶ λέω μὲ τὸ νοῦ κ' ἀναστενάζω:
'Αχ, ἄραγε θὰ φτάσω; Ποῖδὸς τὸ ἔξερε!...
† I. ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ
ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕ ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΜΝΗΜΟΝΙΚΟ

Ὁ φιλόσοφος Σενέκας μπορούσε, κατὰ τὸν
Πλῖνιο, νὰ ἐπαναλάβῃ 2.000 ὀνόματα μόλις τὸ ἄ-
κουγε καὶ νὰ ἀπαγγεῖλῃ ἀπέξω βωτερα ἀπὸ μιὰ
πρώτη ἀνάγνωσι 200 στίχους!
Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς πάλι εἶχε τὴν ἰκανό-
τητα νὰ ἀποστηθίσῃ διλόκληρο βιβλίον, ἀφοῦ τὸ δι-
άβασε μονάχα μιὰ φορὰ.
Περίφημος ἔπισης εἶχε γίνει γιὰ τὴ μνήμη
τοῦ καὶ ἕνας νέος Κορσικανός, γιὰ τὸν ἄσιον ἀ-
ναφέρει κάποιος συγγραφεὺς τῆς ἐποχῆς τοῦ ὅτι
μπορούσε νὰ ἐπαναλάβῃ... 36.000 ὀνόματα στὴν ἱ-
δια σειρά ποῦ θὰ τοῦ τὰ ἔλεγαν!...
Ὁ Σκιπίων τέλος, λέγει ὁ Πλῖνιος, ἐγγώ-
ριζε ἀπέξω διὰ τὰ ὀνόματα τῶν πολιτῶν τῆς Ρώ-
μης καὶ ὁ στρατηγὸς Κύρος διὰ τὰ ὀνόματα τῶν
στρατιωτῶν τοῦ.

